

Зерницька К.О.,
здобувачка вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Боднар О.А.,**
канд. екон. наук, доцент,
кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

Банківська система займає центральне місце в сучасній ринковій економіці та виконує низку ключових функцій. Серед найважливіших з них - акумулювання та перерозподіл вільних фінансових ресурсів, а також забезпечення руху фінансових інструментів між усіма економічними суб'єктами й підтримка процесів відтворення.

У сучасних кризових умовах особливо важливо забезпечити фінансову безпеку банківської системи та держави в цілому. Це зумовлено впливом зовнішнього середовища, яке наразі характеризується посиленням фінансової кризи, зокрема зростанням конкуренції та консолідації банківського бізнесу. Під їхнім впливом виникають загрози, що створюють перешкоди для досягнення прибутковості та мінімізації ризиків, ускладнюючи реалізацію стратегічних напрямів розвитку банківських установ.

Для комерційних банків надзвичайно важливими стають умови ефективної та безпечної діяльності, такі як гарантування поверненості кредитів, підвищення прибутковості, збереження ліквідності та фінансової стійкості, зниження банківських ризиків й забезпечення депозитів [1].

У процесі забезпечення фінансової безпеки банків необхідно проводити інформаційно-аналітичну роботу. Її результати є важливою умовою для моніторингу, оцінки рівня та аналізу факторів, що впливають на фінансову безпеку банківського сектору. Функціонування інформаційно-аналітичного забезпечення є ключовою передумовою для здійснення точного та оперативного оцінювання рівня фінансової безпеки банківської системи, прогнозування можливих зовнішніх та внутрішніх загроз, а також забезпечення достатньої кількості фінансових ресурсів для своєчасного виконання термінових зобов'язань.

Важливим показником стійкості банківського сектору є здатність отримувати прибутки в процесі своєї діяльності. Тому важливим є перехід від збиткової до прибуткової роботи банківського сектору країни. Ефективне функціонування банківської системи України в умовах сучасних викликів значною мірою залежить від забезпечення стабільної прибутковості банків. Прибуток є однією з основних складових надійності

банківського сектору, оскільки він гарантує безпеку вкладів та наявність достатніх джерел кредитування, що є критично важливим для ефективного розвитку економіки держави [2].

В процесі своєї діяльності банківським установам необхідно постійно підвищувати ефективність, щоб виконувати взяті на себе відповідальність щодо збереження та примноження капіталу. Стимулювання злиття та об'єднання невеликих банківських установ може сприяти підвищенню рівня їх капіталізації. Це, в свою чергу, дозволить збільшити обсяги капіталу банків, підвищити ефективність їх діяльності за рахунок скорочення витрат і врятувати від банкрутства ті банки, які є суспільно важливими. Варто зазначити, що такі заходи доцільно застосовувати лише до фінансово стійких і рентабельних установ [3].

Одним з ключових аспектів у функціонуванні банківського сектору є підвищення його надійності на внутрішньому та міжнародному ринках. Для забезпечення цього фактора важливим є впровадження таких заходів:

- оптимізація структури капіталу, активів та зобов'язань банків, що сприятиме фінансовій стійкості банків та матиме позитивний вплив на економічний розвиток країни;

- забезпечення пропорційного зростання обсягів регулятивного капіталу банківських установ та його складових через активно-пасивні операції;

- підвищення ефективності діяльності банків управління активами та пасивами банків, щоб не допустити необґрунтованого збільшення обсягів відрахувань від регулятивного капіталу, що може бути пов'язане із нарахованими, але не сплаченими доходами;

- посилення вимог щодо проведення прозорого корпоративного управління банками;

- застосування процедури реорганізації банків через приєднання або злиття збиткових філій;

- розробка стратегічних цілей діяльності банківського сектору, враховуючи внутрішні та зовнішні фактори [2].

Застосування даних заходів допоможе зробити банківську систему України конкурентоспроможною та підвищити рівень довіри серед населення, що забезпечить її стійкість та стабільне функціонування [2].

Основними інструментами реалізації вищезазначених заходів можуть слугувати:

- фінансовий аналіз банківського сектору, що передбачає загальну оцінку функціонування банківських установ, детальний аналіз структури їх активів та пасивів, а також оцінку показників ліквідності та прибутковості з метою оптимізації діяльності та сприяння ефективному розвитку;

- фінансовий моніторинг, що полягає в систематичному спостереженні за станом функціонування банківського сектору, аналізі результатів його діяльності та прогнозуванні тенденцій розвитку;
- фінансове планування, яке передбачає розробку фінансових планів щодо формування, розподілу та використання фінансових ресурсів банку;
- фінансовий менеджмент, спрямований на підтримку швидкого економічного зростання банківських установ, збільшення їх власного капіталу та ресурсного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності на ринку фінансових послуг та забезпечення стабільного розвитку в майбутньому;
- ризик-менеджмент, який включає оцінку рівня ризиків та розробку стратегій їх управління з метою мінімізації можливих негативних наслідків [4].

Збереження стійкості банківської системи на високому рівні відповідно до європейських стандартів є одним із стратегічних напрямків удосконалення фінансово-кредитної політики. Для покращення цих показників потрібно постійно вдосконалювати стандарти банківської діяльності та банківського регулювання [2].

Підводячи підсумки можна сказати, що фінансова безпека банківської системи України в умовах економічної нестабільності вимагає комплексного підходу, що включає посилення регуляторних і наглядових функцій, підвищення капіталізації банків, вдосконалення системи управління ризиками, а також розробку стратегічних цілей діяльності банківського сектору. Реалізація цих заходів забезпечить стійкість банківської системи, сприятиме відновленню довіри до фінансових інститутів та підтримуватиме економічний розвиток України.

Список використаних джерел

1. Теслюк С., Матвійчук М., Левчук А. Фінансова безпека банківських установ в умовах цифровізації. *Економіка та суспільство*. 2024. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-60-117>.
2. Гаряга Л. О., Куліш Р. Р. Фінансова безпека банківської діяльності в умовах цифровізації. *Проблеми економіки*. 2019. №4. С. 163–171. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-4-163-171>.
3. Мордань Є. Ю., Журавка О. С., Діденко К. В., Кравченко Я. І. Фінансова безпека банківської системи України: сутність та оцінка. *Бізнес Інформ*. 2021. №1. С. 243–251. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2021-1_0-pages-243_251.pdf.
4. Шульга О.А. Стратегія забезпечення фінансової безпеки банківської установи та сучасні аспекти її діагностики. *Інфраструктура ринку*. 2023. №70. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure70-30>.